

29. MOOI EN VITAAL DELFLAND

DOEL

Met het project Mooi en Vitaal Delfland¹ willen wij de volgende doelen bereiken:

1. het duurzaam in stand houden en ontwikkelen van het weidse landschap en de mooie natuur
2. het verbeteren van het beheer van het landelijke gebied
3. het opknappen van het landschap en het uitbreiden van het groen
4. het verbeteren van de agrarische structuur en het in stand houden van de veehouderijsector
5. het verbeteren van de bereikbaarheid van het landelijke gebied voor recreanten
6. het geven van meer bekendheid aan het weidse landschap en de mooie natuur
7. het versnellen van de uitvoering van concrete plannen voor verbetering van het landschap, de natuur, de waterhuishouding, het recreatieaanbod en de bereikbaarheid voor recreanten.

**G. Verburg, minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, en
Mr. C. van der Kamp, bestuurder in Delfland²**

Spreken het volgende af:

BEOOGD RESULTAAT

Duurzaam in stand houden en ontwikkelen en beter beheren

Wij hebben geregeld dat een blijvende bescherming van het landelijke gebied is gewaarborgd, waarbij een duurzame ontwikkeling mogelijk is gebleven die past bij het open en groene karakter van het landelijke gebied. Beschermen van wat mooi is, tegenhouden van wat lelijk of vervuilend is of de open ruimte aantast, maar ook: het landelijke gebied beheren en ontwikkelen, een bijdrage van de betrokken overheden daarvoor regelen, en het bewaren van een goed evenwicht tussen de belangen van platteland én stad.

De bescherming richt zich op het Midden-Delflandgebied, maar ook de Oude Leede, de Ackerdijkse Plassen en - waar dat zinvol is gebleken - andere deelgebieden in Delfland.

Wij hebben de Delflandraad laten instellen, in het verlengde van én in plaats van de oude Reconstructiecommissie Midden-Delfland en de recreatieschappen. Deze raad is verantwoordelijk voor de organisatie, uitvoering en financiering van de bescherming, het beheer en de ontwikkeling van het landelijke gebied.

Om bovenstaande doelen te bereiken is er in maart 2008 gekozen voor een wet, tenzij is gebleken dat er een beter alternatief is. Op 1 januari 2009 is een wetsvoorstel ingediend, of een voorstel voor besluitvorming over een alternatieve regeling voorgelegd, als opvolger van de huidige Reconstructiewet Midden-Delfland. De nieuwe regeling, de Delflandraad, een bijdrage van de betrokken overheden voor beheer en ontwikkeling van het landelijke gebied, evenwicht tussen de belangen van platteland én stad: deze inspanningen in dit project zijn voorbeelden voor grote groengebieden in Nederland anders dan nationale parken en landschappen. In zulke gebieden zijn namelijk het beheer, de ontwikkeling en de financiering sterk versnipperd.

1 Delfland is de werktitel voor het gebied tussen Den Haag, Zoetermeer en Rotterdam. In het Plan van aanpak is de begrenzing van het projectgebied aangegeven.

2 De heer van der Kamp is wethouder in de gemeente Midden-Delfland.

Opknappen van het landschap, uitbreiden van het groen, verbeteren van de agrarische structuur en in stand houden van de veehouderijsector

In 2011 is in het Midden-Delflandgebied (55 ha) en de Groenzone Berkel-Pijnacker (20 ha) vijftien hectare aan verspreid liggende kassen opgeruimd. De vrijkomende grond is gebruikt om extra groen aan te leggen of boeren aan meer grond te helpen, waardoor ook de openheid en toegankelijkheid (paden) van het landschap is behouden en bevorderd. Ongeveer honderdtwintig hectare grond die is verworven in de reconstructie van Midden-Delfland, maar niet is aangewend voor de herverkaveling, wordt daarvoor gebruikt. Ondernemers worden terzijde gestaan bij het doen van investeringen in nieuwe recreatievoorzieningen. De kosten van de aanleg van nieuw groen in het gebied zijn mede voor rekening van de inwoners van de regio.

Beter bereikbaar maken voor recreanten

In 2011 zijn in Delfland en naar Delfland toe verscheidene wandelpaden, fietspaden en vaarwegen aangelegd. Verder is er, in samenwerking met het project Transitie Greenports, een ecologische zone tussen de kust en Delfland tot stand gekomen, die ook voor recreatie is te gebruiken (de Poelzone in het Westland). Het streven is om vanaf 2013 Delfland voor de recreanten per fiets, te voet of per openbaar vervoer beter bereikbaar te maken. De plannen hiervoor zijn in 2008 opgesteld en van geld voorzien.

Beter bekend maken bij de inwoners van de regio

Vanaf 2010 worden het weidse landschap en de mooie natuur en de mogelijkheden tot recreatie voortdurend en op allerlei wijzen onder de aandacht gebracht van de inwoners van de regio.

Versnellen van de uitvoering van plannen

Vóór mei 2008 hebben wij alle concrete plannen voor verbetering van het landschap waaronder het opruimen van de verspreid liggende kassen, de natuur, de waterhuishouding, het recreatieaanbod en de bereikbaarheid voor recreanten, samenhangend in beeld gebracht.

Ook hebben wij bepaald welke van deze plannen op welke wijze versneld konden worden uitgevoerd. Belangrijk bij de keuze ervan is geweest of er voor de plannen voldoende geld beschikbaar was.

Vooruitlopend op de aanleg van de weg, zijn de kwaliteitsprojecten van rijksweg A4 door Midden-Delfland voltooid

OVERIGE AFSPRAKEN

De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit neemt op zich:

- te zorgen voor afstemming met en draagvlak voor dit project bij de andere betrokken ministers;
- zich in te spannen om een bijdrage uit het budget voor de Nota Ruimte te krijgen;
- zich ervoor in te spannen dat ongeveer honderdtwintig hectare grond, die is verworven in het kader van de reconstructie Midden-Delfland maar niet is aangewend voor de herverkaveling, ingezet kan worden voor de doelen van dit project.

De bestuurder in Delfland neemt op zich

- te zorgen voor afstemming met en draagvlak voor dit project bij de andere betrokken bestuurders in de regio.

Wij nemen samen op ons:

- om verantwoordelijkheden helder te benoemen en daarmee ervoor te zorgen dat beschikbaar geld daadwerkelijk wordt aangewend voor de doelen van dit project;

- ons in te spannen om, samen met “groene partners” (overheden, bedrijven, maatschappelijke organisaties), extra geld bijeen te brengen dat noodzakelijk is voor de doelen van dit project;
- de werkzaamheden binnen dit project af te stemmen met die binnen het project Transitie Greenports.

De ambassadeur van dit project is de heer J. J. van Duijn.

PROJECTOMSCHRIJVING

De hierboven gemaakte bestuurlijke afspraken hebben betrekking op de volgende projectomschrijving.

AANLEIDING

Behoud van mooie en vitale groene gebieden is een strategische opgave voor de Randstad

De Randstad is het drukste deel van Nederland. Veel mensen wonen, werken en recreëren hier op een betrekkelijk klein oppervlak. Nieuwe woonwijken, bedrijventerreinen en wegen tasten het authentieke Hollandse polderlandschap aan en maken de toch al schaarse ruimte om te recreëren kleiner en verminderen de kwaliteit ervan. Die ruimte is ook nogal eens verrommeld en slecht bereikbaar. Ruimte voor recreatie en een mooi landschap zijn echter een belangrijke factor om ergens te gaan wonen en daarmee ook aantrekkelijk voor bedrijven.

Versterking van de internationale concurrentiepositie van de Randstad, een belangrijk doel van dit kabinet, vereist ook de instandhouding en vergroting van de waarde van de groene gebieden voor de Randstad. Het betreft dan vooral de waarde op het gebied van natuur, landschap, water, recreatie en cultuurhistorie. Groene gebieden verliezen in de huidige situatie vaak de economische strijd tegen rode bestemmingen, omdat de waarde van het groen in het huidige economische verkeer geen prijs kent en dus geen inkomsten oplevert voor grondeigenaren, projectontwikkelaars en overheden. Er bestaat, met uitzondering van de nationale landschappen en parken, geen goede oplossing voor de bescherming, sturing en financiering van de ontwikkeling en het beheer van deze groene gebieden, die vooral een regionale waarde hebben. Het is absoluut noodzakelijk om hier structureel verandering in te brengen. Dit vereist een bestuurlijke doorbraak bij alle betrokken overheden.

Een doorbraak in Delfland

Het Delflandgebied tussen Rotterdam, Zoetermeer en Den Haag biedt hiervoor goede mogelijkheden. Dit is voor een groot deel een open en groen polderlandschap, met kleine dorpen, boerderijen, windmolens, gemalen, weggetjes, bruggetjes, sloten en plassen, waar stedelingen kunnen wandelen, fietsen, varen, zwemmen of gewoon genieten van de natuur.

Het weidelandschap wordt grotendeels in stand gehouden door melkveebedrijven. Deze krijgen het in de toekomst moeilijker. Om het gebied goed te houden, is het dus noodzakelijk dat de boeren naast het houden van vee en het uitbreiden van hun bedrijf andere activiteiten (kunnen) ontplooien, zoals de verkoop van streekproducten, zorgverlening of het bieden van vertier aan de recreanten. Dit biedt een waarborg voor de instandhouding van het landschap.

Het gebied is moeilijk bereikbaar vanuit de steden, hier en daar wat minder fraai en zelfs aan het dichtslibben, en ook weinig bekend bij de stedelingen. Bovendien staat het voortdurend bloot aan pogingen om de stad uit te breiden ten koste van het platteland. Het gebied moet dus worden behouden en opgeknapt, maar ook meer bekendheid krijgen. Verder moet waar mogelijk het groen worden uitgebreid en het beheer ervan verbeterd.

Nieuw zijn deze ideeën niet. De gemeenten, de provincie en andere partijen hebben al plannen voor het gebied bedacht. Veel van deze plannen wordt echter slechts ten dele uitgevoerd of met veel vertraging. Dit komt door

geldgebrek, ingewikkelde en langdurige procedures, tegengestelde belangen van partijen of een hoge grondprijs. Plannen die onze woon- en werkomgeving juist aantrekkelijker kunnen maken.

Het belang hiervan is zo groot dat dit kabinet het project Mooi en Vitaal Delfland heeft opgenomen in Randstad Urgent. 'Mooi', omdat de kwaliteit zo moet zijn dat mensen er graag komen. 'Vitaal' wil zeggen: met dynamiek. Een "vitaal" gebied is in dit verband een gebied dat zich in brede zin, economisch, sociaal en fysiek, blijft ontwikkelen met behoud van de landschappelijke en natuurkwaliteiten ervan.

Wij verbinden ons aan het welslagen van dit project. De betrekkelijk kleine en overzichtelijke schaal van het Delflandgebied en de grote motivatie van de betrokken partijen om juist hier deze doorbraak te bereiken, geeft een grote kans op succes in deze kabinetsperiode. Een succes dat absoluut noodzakelijk is om ook de grote en complexe groene gebieden als het Groene Hart te kunnen behouden.

DOEL

Met het project Mooi en Vitaal Delfland willen wij de volgende doelen bereiken:

1. het duurzaam in stand houden en ontwikkelen van het weidse landschap en de mooie natuur
2. het verbeteren van het beheer van het landelijke gebied
3. het opknappen van het landschap en het uitbreiden van het groen
4. het verbeteren van de agrarische structuur en het in stand houden van de veehouderijsector
5. het verbeteren van de bereikbaarheid van het landelijke gebied voor recreanten
6. het geven van meer bekendheid aan het weidse landschap en de mooie natuur
7. het versnellen van de uitvoering van concrete plannen voor verbetering van het landschap, de natuur, de waterhuishouding, het recreatieaanbod en de bereikbaarheid voor recreanten.

STRATEGIE

Evenwicht

Wij willen dat er een goed evenwicht tussen de doelen wordt bewaard en dat ze elkaar onderling versterken.

Aansluiten bij bestaande visies

Er bestaat in de regio een grote mate van overeenstemming over de groenopgave. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling om voor het gehele gebied een nieuwe visie te maken. Het accent ligt op het mooi en vitaal maken en houden van het gebied binnen de kwaliteitsbeelden van de aanwezige ruimtelijke visies en plannen (waaronder de provinciale structuurvisie, de streekplannen, het RSP Haaglanden, het RR2020 van de Stadsregio Rotterdam en de Gebiedsvisie Midden-Delfland® 2025).

Stimuleren

Wij zien in het gebied een groot aantal initiatieven en investeringen om een mooi en vitaal Delfland te verwezenlijken. Er is veel energie bij de lokale bevolking, ondernemers en overheden om hun bijdragen te leveren aan de doelstellingen van het project. Wij zullen deze initiatieven waar mogelijk ondersteunen en stimuleren zodat zij versneld kunnen worden uitgevoerd.

Het project Mooi en Vitaal Delfland is niet van onszelf. Wij verwachten nieuwe stimulansen en initiatieven van de gemeenten, de provincie, de regionale samenwerkingsorganen, de waterschappen, de bedrijven en de burgers. Wij geven deze nieuwe initiatieven graag een steun in de rug.

Duurzame samenhang en samenwerking

Het beheer, de ontwikkeling en de financiering van het landelijke gebied in Delfland zijn sterk versnipperd tussen veel partijen: gemeenten, de provincie, waterschappen, stadsregio's, de rijksoverheid, maar ook private partijen zoals de agrariërs, grondeigenaren en Natuurmonumenten, en samenwerkingsverbanden zoals de

recreatieschappen en de Reconstructiecommissie Midden-Delfland. Meer samenhang en een duurzame samenwerking tussen alle betrokken partijen zijn noodzakelijk voor een blijvend mooi en vitaal Delfland.

Strategie voor een blijvend mooi en vitaal Delfland

Wij kiezen hiervoor de volgende strategie:

- het ondersteunen van initiatieven van maatschappelijke organisaties, bedrijven en burgers, maar ook overheden waar dit nodig is (het proces van de Gebiedsvisie Midden-Delfland® 2025 is een goed voorbeeld van hoe dat kan)
- het gebruiken van alle middelen en samenwerkingsvormen die hebben bewezen succesvol te zijn (voorbeeld: de Reconstructiewet Midden-Delfland)
- het doorbreken van patronen die hebben bewezen een mooi en vitaal Delfland te belemmeren, zoals de sterke scheiding tussen stad, landbouw, natuur en kassen
- het tot stand brengen van een samenhangende en duurzame wijze van financieren van de instandhouding en ontwikkeling van het landelijke gebied in Delfland

Voor het slagen van deze strategie is het belangrijk om lokale initiatieven te benutten en te stimuleren.

Verankering

Wij vinden het noodzakelijk de afspraken die hiervoor nodig zijn duurzaam te verankeren. Het betreft dan:

- de duurzame instandhouding en ontwikkeling van het landelijke gebied (inhoudelijk)
- een verbeterde en versterkte bestuurlijke en operationele samenwerking tussen de gebiedspartners, die concreet gestalte krijgt in een Delflandraad (bestuurlijk)
- een samenhangende en duurzame wijze van financieren van de instandhouding en ontwikkeling van het landelijke gebied (financieel).

Hiermee wordt de basis gelegd voor het ook op de lange termijn gezamenlijk realiseren van de doelen van het project Mooi en Vitaal Delfland.

REIKWIJDTE

Geografisch

Het project betreft de groene gebieden in Delfland. De grenzen die wij voorlopig hebben getrokken, omvatten alle gebieden met een groen karakter tussen de steden Den Haag, Zoetermeer en Rotterdam. Groene gebieden waarover al is besloten om die te gebruiken als woongebied of bedrijventerrein, hebben wij erbuiten gelaten. Delfland krijgt in dit project nog scherpere grenzen.

Delfland bestaat uit deelgebieden, die elk een eigen karakter hebben en een eigen aanpak vergen.

Dit zijn onder meer:

Midden-Delflandgebied: de Reconstructiewet Midden-Delfland, die sinds 1977 voor een goede bescherming heeft gezorgd, loopt eind 2008 af. De reconstructie heeft tot dusver recreatiegebieden, recreatieve wandel- en fietsroutes, een aantal unieke natuurgebieden en een authentiek agrarisch veenweidegebied opgeleverd. Hiermee zijn de belangen van zowel de stad als het platteland gediend. Aan de reconstructie heeft één instantie, de Reconstructiecommissie Midden-Delfland, leiding gegeven.

Middengebied van de Groenblauwe Slinger: dit gebied beslaat het zogenaamde transformatiegebied in de Groenblauwe Slinger vanaf de A13 tot en met de Nieuwe Driemanspolder. Door oprukkende verstedelijking en glastuinbouw is hier de open ruimte de afgelopen vijftig jaar zeer sterk afgenomen. Juist hier willen wij dat nieuw groen wordt aangelegd, de natuur versterkt en de bereikbaarheid voor recreanten vergroot.

Oude Leede en Ackerdijkse Plassen: deze gebieden vormen een uniek veenweidenlandschap ten oosten van rijksweg A13. Zij maken deel uit van het middengebied van de Groenblauwe Slinger, maar lijken wat landschap en natuur betreft sterk op het Midden-Delflandgebied. Het groene deel van Schieveen valt ook onder het project Mooi en Vitaal Delfland.

Maasmondgebied: dit gebied, ten noorden van de Nieuwe Waterweg en ten westen van Maassluis, is een

belangrijke schakel tussen het Midden-Delflandgebied en de kust. Het is een mogelijk recreatiegebied naast Hoek van Holland en het Staelduinse Bos.

Recreatieve routes: dit zijn doorgaande groene routes vanuit de omringende steden naar en door Delfland.

De routes zijn waardevol voor de recreatie, het landschap en de natuur. Eén route loopt van het Midden-Delflandgebied naar de kust via de Poelzone in het Westland.

Inhoudelijk

Het project omvat alle werkzaamheden die leiden tot het resultaat dat wij willen bereiken. In het plan van aanpak zijn deze verder uitgewerkt.

Begrenzing in de tijd

Het project loopt tot het einde van deze kabinetsperiode (voorjaar 2011). De doorwerking ervan heeft een veel langere looptijd. Deze looptijd zal gedurende het project worden vastgesteld en worden uitgewerkt in concrete investering- en uitvoeringsplannen. In het plan van aanpak is dit nader uitgewerkt.

BEOOGD RESULTAAT

Duurzaam in stand houden en ontwikkelen en beter beheren

Wij hebben geregeld dat een blijvende bescherming van het landelijke gebied is gewaarborgd, waarbij een duurzame ontwikkeling mogelijk is gebleven die past bij het open en groene karakter van het landelijke gebied. Beschermen van wat mooi is, tegenhouden van wat lelijk of vervuilend is of de open ruimte aantast, maar ook: het landelijke gebied beheren en ontwikkelen, een bijdrage van de betrokken overheden daarvoor regelen, en het bewaren van een goed evenwicht tussen de belangen van platteland én stad.

De bescherming richt zich op het Midden-Delflandgebied, maar ook de Oude Leede, de Ackerdijkse Plassen en - waar dat zinvol is gebleken - andere deelgebieden in Delfland.

Wij hebben de Delflandraad laten instellen, in het verlengde van én in plaats van de oude Reconstructiecommissie Midden-Delfland en de recreatieschappen. Deze raad is verantwoordelijk voor de organisatie, uitvoering en financiering van de bescherming, het beheer en de ontwikkeling van het landelijke gebied.

Om bovenstaande doelen te bereiken is er in maart 2008 gekozen voor een wet, tenzij is gebleken dat er een beter alternatief is. Op 1 januari 2009 is een wetsvoorstel ingediend, of een voorstel voor besluitvorming over een alternatieve regeling voorgelegd, als opvolger van de huidige Reconstructiewet Midden-Delfland.

De nieuwe regeling, de Delflandraad, een bijdrage van de betrokken overheden voor beheer en ontwikkeling van het landelijke gebied, evenwicht tussen de belangen van platteland én stad: deze inspanningen in dit project zijn voorbeelden voor grote groengebieden in Nederland anders dan nationale parken en landschappen. In zulke gebieden zijn namelijk het beheer, de ontwikkeling en de financiering sterk versnipperd.

Opknappen van het landschap, uitbreiden van het groen, verbeteren van de agrarische structuur en in stand houden van de veehouderijsector

In 2011 is in het Midden-Delflandgebied (55 ha) en de Groenzone Berkel-Pijnacker (20 ha) vijfenzeventig hectare aan verspreid liggende kassen opgeruimd. De vrijkomende grond is gebruikt om extra groen aan te leggen of boeren aan meer grond te helpen, waardoor ook de openheid en toegankelijkheid (paden) van het landschap is behouden en bevorderd. Ongeveer honderdtwintig hectare grond die is verworven in de reconstructie van Midden-Delfland maar niet is aangewend voor de herverkaveling wordt daarvoor gebruikt. Ondernemers worden terzijde gestaan bij het doen van investeringen in nieuwe recreatievoorzieningen. De kosten van de aanleg van nieuw groen in het gebied zijn mede voor rekening van de inwoners van de regio.

Beter bereikbaar maken voor recreanten

In 2011 zijn in Delfland en naar Delfland toe verscheidene wandelpaden, fietspaden en vaarwegen aangelegd. Verder is, in samenwerking met het project Transitie Greenports, er een ecologische zone tussen de kust en Delfland tot stand gekomen, die ook voor recreatie is te gebruiken (de Poelzone in het Westland). Vanaf 2013 is Delfland voor de recreant per fiets, te voet of per openbaar vervoer goed bereikbaar. De plannen hiervoor zijn in 2008 opgesteld en van geld voorzien.

Beter bekend maken bij de inwoners van de regio

Vanaf 2010 worden het weidse landschap en de mooie natuur en de mogelijkheden tot recreatie voortdurend en op allerlei wijzen onder de aandacht gebracht van de inwoners van de regio.

Versnellen van de uitvoering van plannen

Vóór mei 2008 hebben wij alle concrete plannen voor verbetering van het landschap, waaronder het opruimen van de verspreid liggende kassen, de natuur, de waterhuishouding, het recreatieaanbod en de bereikbaarheid voor recreanten, samenhangend in beeld gebracht.

Ook hebben wij bepaald welke van deze plannen op welke wijze versneld konden worden uitgevoerd. Belangrijk bij de keuze ervan is geweest of er voor de plannen voldoende geld beschikbaar was.

Vooruitlopend op de aanleg van de weg, zijn de kwaliteitsprojecten van rijksweg A4 door Midden-Delfland voltooid.

ACTIES EN BESLUITEN

1. Wij maken:
  - a. een overzicht van alle concrete plannen voor verbetering van het landschap, waaronder het opruimen van verspreid liggende kassen, de natuur, de waterhuishouding, het recreatieaanbod en de bereikbaarheid voor recreanten in Delfland
  - b. een ruimtelijke inventarisatie van Delfland
  - c. een keuze van de plannen waarvan wij de uitvoering willen doen versnellen.

Deze acties worden in februari 2008 voltooid; de regio neemt daartoe het initiatief.

2. Op grond hiervan:
  - a. maken wij een uitvoeringsplan waarin staat hoe en met welke prioriteit wij de gekozen plannen versneld zullen doen uitvoeren
  - b. bepalen wij de uiteindelijke grenzen van het gebied dat onder het project Mooi en Vitaal Delfland valt
  - c. maken wij een analyse en een berekening van de beheeropgave, met een onderverdeling naar deelgebied.

In maart 2008 worden deze acties voltooid en in mei 2008 wordt over genoemde onderwerpen besloten; de regio neemt daartoe het initiatief.

3. Voor de verlenging en de geografische en inhoudelijke verruiming van het beschermingsregime van de huidige Reconstructiewet Midden-Delfland, start de rijksoverheid een wetgevingsprocedure, tenzij een andere regeling effectiever blijkt te zijn. In het laatste geval ligt het initiatief voor deze regeling bij de regio. Het besluit over deze keuze wordt in maart 2008 genomen. Op 1 januari 2009 ligt er een wetsvoorstel, of een voorstel voor besluitvorming over een alternatief, voor.
4. De Delflandraad wordt ingesteld. De rijksoverheid en de regio nemen daartoe het initiatief. De raad treedt in de plaats van de Reconstructiecommissie Midden-Delfland en de recreatieschappen. De raad
  - a. voert de beoogde wet of regeling uit en handhaaft deze;

b. geeft leiding aan het beheer en de ontwikkeling van het landelijke gebied in Delfland.

Deze organisatie start formeel zodra de beoogde wet of regeling in werking treedt.

Vooruitlopend hierop stellen wij een tijdelijke informele Delflandraad in per 1 januari 2009.

5. Wij bevorderen dat de provincie Zuid-Holland voor het onder punt 2 genoemde uitvoeringsplan het benodigde geld uit het Investeringsbudget Landelijk Gebied ter beschikking stellen, in overeenstemming met de Bestuursovereenkomst 2007-2013 tussen de rijksoverheid en de provincie Zuid-Holland. De regio voert deze actie in mei 2008 uit. Het gaat om geld voor die projecten die een bijdrage aan de doelen van het project Mooi en Vitaal Delfland leveren. Volgens dezelfde overeenkomst maken de rijksoverheid en de provincie over de besteding van dit geld in 2010 de tussenbalans op.
6. Wij bevorderen dat de betrokken gemeenten geld uit het Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing besteden aan de doelen van het project Mooi en Vitaal Delfland. De regio voert deze actie in 2007 uit.

Budget Nota Ruimte

Samen met de bestuurlijke trekker uit de regio van het project Transitie Greenports, de heer

J. van der Tak, verzoeken wij om een bijdrage uit het budget voor de Nota Ruimte. Dit geld is bestemd voor het maken van aantrekkelijke verbindingen voor natuur en recreatie en het opruimen van verspreid liggende kassen. De minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer heeft al in een brief aan de Tweede Kamer (29 435, Nr. 192, 2 juli 2007) laten weten dat zij dit verder wil verkennen, een eerste stap op weg naar een mogelijke bijdrage.

Bij de subsidieaanvraag horen de volgende acties en besluiten:

1. Wij stellen een projectplan op en dienen het in, samen met een ruimtelijke visie, die zo veel mogelijk past bij de ruimtelijke visies in de regio die er al zijn. Dit gebeurt uiterlijk februari 2008; de rijksoverheid neemt het initiatief daartoe.
2. De rijksoverheid maakt een maatschappelijke kosten-batenanalyse voor het ingediende project (uiterlijk september 2008 gereed).
3. De rijksoverheid laat een onafhankelijk planbureau de maatschappelijke kosten-batenanalyse beoordelen (oktober 2008).
4. Het kabinet beslist op grond van deze beoordeling of het project mag doorgaan in de procedure (najaar 2008).
5. Wij laten voor het (goedgekeurde) project in het najaar van 2008 een business cases opstellen. De rijksoverheid neemt het initiatief daartoe.
6. De gemeenten, de provincie Zuid-Holland en het Hoogheemraadschap van Delfland besluiten over hun financiële bijdragen aan het project (november 2008-februari 2009).
7. De rijksoverheid zal de business case van het project beoordelen (augustus 2009).
8. Het kabinet besluit over de toekenning van een financiële bijdrage aan het project (oktober 2009).
9. Als alle planologische procedures zijn doorlopen (december 2010), wordt in 2011 begonnen met de uitvoering van het project.

Verdere acties of besluiten die nodig zijn voor het project Mooi en Vitaal Delfland, zijn beschreven in het plan van aanpak en/of worden tijdens de uitvoering van het project door ons vastgesteld.

WETTELIJKE PROCEDURES

Nieuwe wet of regeling voor verlenging en verruiming beschermingsregime

Zie onder 'BEOOGD RESULTAAT, Duurzaam in stand houden en ontwikkelen en beter beheren', en onder 'ACTIES EN BESLUITEN', punt 3.

Nieuwe landschapontwikkelingsplannen

Voor het Midden-Delflandgebied stellen de zes gebiedsgemeenten en het Hoogheemraadschap van Delfland momenteel een landschapontwikkelingsplan op. Dit bouwt voort op de Gebiedsvisie Midden-Delfland® 2025, die onder leiding van de gemeente Midden-Delfland is gemaakt.

In aansluiting hierop stelt de gemeente Pijnacker-Nootdorp vóór 2009 een landschapontwikkelingsplan op voor de Oude Leede, de Ackerdijkse Plassen en zonodig ook de Groenzone Berkel-Pijnacker en andere deelgebieden. Dit gebeurt met deelneming van de overige gebiedsgemeenten en met ondersteuning van ons.

De landschapontwikkelingsplannen zijn een goed hulpmiddel bij de duurzame instandhouding en ontwikkeling van het landelijke gebied.

Versnelde uitvoering van wettelijke procedures

Wij spannen ons ervoor in dat bij projecten die wij ondersteunen de wettelijke procedures worden versneld.

FINANCIERING

Voor de doelen van het project Mooi en Vitaal Delfland is geld uit onder meer de volgende bronnen beschikbaar, dan wel worden de volgende dekkingsbronnen verkend:

- budget Nota Ruimte
- Investeringsbudget Landelijk Gebied
- Groenfonds Midden-Delfland
- Fonds DOP-NOAP (verbeteren landschap en cultuurhistorie)
- Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
- geld op grond van het Brouwerakkoord (Oranjevuitenpolder)
- geld van het Hoogheemraadschap van Rijnland (Nieuwe Driemanspolder)
- geld van het project Integrale Ontwikkeling Delft-Schiedam (kwaliteitsprojecten).

Wij zetten samen met de heer Van der Tak in op een bijdrage uit het budget voor de Nota Ruimte. Dit geld is bestemd voor aantrekkelijke verbindingen voor natuur en recreatie en het opruimen van verspreid liggende kassen.

In het voorjaar van 2008 kunnen wij op grond van het gemaakte overzicht van alle concrete plannen voor verbetering van het landschap, waaronder het opruimen van verspreid liggende kassen, de natuur, de waterhuishouding, het recreatieaanbod en de bereikbaarheid voor recreanten, per plan berekenen hoeveel geld er nodig is en hoeveel er nog ontbreekt. Wij willen, samen met zogenaamde groene partners (overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties), het benodigde ontbrekende geld bijeenbrengen. Daar waar sprake is van onderbenutting van projectmiddelen onderzoeken we of dat veroorzaakt wordt door de voorwaarden die daarover gesteld zijn en benutten we de kansen om deze in te zetten.

De rijksoverheid, de provincie Zuid-Holland en de gezamenlijke gemeenten delen in nader overleg de organisatie- en proceskosten van dit project.

SAMENHANG

Samenhang met andere projecten van het Urgentieprogramma Randstad

Transitie Greenports: de werkzaamheden binnen het project Mooi en Vitaal Delfland stemmen wij af met de bestuurlijke trekkers van het project Transitie Greenports. Samen met hen dienen wij een verzoek in om een bijdrage uit het budget voor de Nota Ruimte. Daarnaast stemmen wij de ontsluiting van de kassengebieden in Delfland en de bereikbaarheid voor recreanten op elkaar af.

A4 Midden-Delfland: bij het besluit tot doortrekking van rijksweg A4 door Midden-Delfland, komt er ook geld beschikbaar voor een ruimtelijke inpassing ervan (afspraken binnen het project Integrale Ontwikkeling Delft-Schiedam).

Project Mainportontwikkeling Rotterdam: Vlinderstrik en Schiezone: de aanleg van deze natuur- en recreatiegebieden gebeurt binnen het project Mainportontwikkeling Rotterdam.

Planstudie A16-13: er is een verband tussen de inpassing van de A16-13 en de aanleg van natuur- en recreatiegebied de Vlinderstrik.

Uitbreiding spoorcapaciteit Den Haag-Rotterdam: dit biedt de mogelijkheid voor landschappelijke inpassing en het wegnemen van barrières, bijvoorbeeld tunneltjes, waardoor recreanten de spoorweg kunnen kruisen.

Samenhang met andere projecten

Randstad 380 kV: de rijksoverheid wil een nieuwe 380 kV-hoogspanningsverbinding tussen Beverwijk en Wateringen laten aanleggen. Dit plan schaadt de natuur- en recreatiegebieden in Delfland. Besluitvorming over de tracering van de 380 kV-verbinding vindt plaats binnen het verband van de planologische kernbeslissing Randstad 380 kV.

Wateropgaven en waterkader Haaglanden: wij verwachten dat de discussie over klimaat en ruimte tot aanvullende investeringsopgaven leidt. Wij ondersteunen de plannen van het waterschap.

G4P3: dit is een project van diverse overheden om de aanleg van groen in de Randstad te doen versnellen door een betere samenwerking tussen de grote steden en de provincies.

ORGANISATIE

Voor het project Mooi en Vitaal Delfland fungeren wij zelf als stuurgroep en als bestuurlijk opdrachtgever.

Alleen samen met de betrokken overheden en samenwerkingsorganen kunnen wij ervoor zorgen dat dit project tot een succes wordt. Wij hebben hun instemming nodig. Zij zullen de (formele) besluiten moeten nemen die nodig zijn. Wij willen hun dit zeker niet uit handen nemen. Wel zullen wij hen ondersteunen, aansporen en hen zonodig op hun bestuurlijke verantwoordelijkheden wijzen.

In goed (informeel) overleg met collega-bestuurders van de rijksoverheid en de regio, voeren wij het project Mooi en Vitaal Delfland uit. Het gaat om de ministers van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, Verkeer en Waterstaat, en de bestuurders van de provincie Zuid-Holland, de gemeenten in en rond Delfland, het Stadsgebied Haaglanden, de Stadsregio Rotterdam, het Hoogheemraadschap van Delfland en het Hoogheemraadschap van Rijnland. We zullen met nadere voorstellen komen om dit overleg vorm te geven waarbij een slagvaardige regionale samenwerking wordt beoogd.

Zonder maatschappelijk initiatief en draagvlak is een mooi en vitaal Delfland een illusie. Daarom willen wij eveneens overleggen met bewoners, grondeigenaren en terreinbeheerders, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven in Delfland. Ook hun steun en ideeën vinden wij heel belangrijk. Hiervoor richten wij een "maatschappelijke denktank" op.

Wij zijn van mening dat in dit project doelgerichtheid voorop moet staan: Wat werkt het beste om een zo goed mogelijk resultaat te bereiken? Wij denken dat hiervoor soms creatieve en ongebruikelijke oplossingen nodig zijn.

Onze visie en strategie hebben wij verder uitgewerkt in het plan van aanpak. Dit vormt één geheel met deze bestuurlijke afspraken.

SLOTBEPALINGEN

De afspraken zoals geformuleerd zijn niet in rechte afdwingbaar.

In de algemene inleiding op deze bestuurlijke afspraken zijn twee elementen nader uitgewerkt: het mandaat van het projectduo en de financiële informatie.

De bestuurder in Delfland

**De minister van Landbouw, Natuur en
Voedselkwaliteit**

Mr. C. van der Kamp

G. Verburg

Vastgesteld op 29 oktober 2007